

[Chr. Christensen]

mester over en ensomt beliggende by ude i Vesterhavet, er jo også realistisk. Den risiko er unægtelig stor, hvis man da altså ikke vil gøre noget.

Denne nedbrydning sker mange steder i landet. Den sker ved Skagen, ved Lønstrup, ved Nr. Lyngby, i Nordsjælland, ved Fredericia, ved Limfjorden, og i Sønderjylland trues digerene. Det er nok ikke forkert at sige, at det mest truede område ligger på vestkysten fra Lodbjerg til Nymindegab. Hvorfor er uroen blevet så stærk netop dér på nuværende tidspunkt? Havet har jo da været der altid, siger man. Det har nok noget med naturen og de landskabsmæssige forhold at gøre. Naturen har sin rytme, som vi ikke uden risiko kan bryde. Det er det, der gør kystsikringen så problemfyldt, men også så udfordrende. Tidligere var der fri klitdannelse. Havet tog af klitterne, men afleverede også sand til nye klitter, som vinden formede på læsiden. Det vil sige, at klitrækken vandrede indover og udgjorde et bredt og naturligt forsvar over for havet, men nu har vi af hensyn til landet bag klitterne bremset klitternes vandring ved beplantning med marehalm o.lign.

Da havet imidlertid fortsætter med at æde af kysten efter salamimetoden, når det på et tidspunkt så langt igennem klitrækken, at der kun er ganske få meter tilbage. Det er dette tidspunkt, vi nu er ved. Enkelte steder er der kun 10–20 m tilbage. Derfor kan hver ny storm medføre gennembrud og dermed katastrofen, ikke bare for sommerhusejere eller de faste helårsbeboere, men sandelig også for de landbrugsområder, der ligger bag klitterne. I områderne nord for Thorsminde er nedbrydningen fra 0 til 11 m af kysten om året. Syd for Thorsminde til Husby klitplantage er nedbrydningen 3–4 m om året, og ved Årgab syd for Hvide Sande var den et enkelt år 45 m. Ved stormfloden den 24. november 1981 forsvandt der på en enkelt dag 15 m på dette sted, og havet brød igennem ved Vrist og Husby Klit. Altså igen, det er ikke urealistisk snak, vi fører frem her. Det er ikke en drømmeverden, vi befinder os i, når vi taler om behov for kystsikring, men en barsk realiteternes verden. 16.000 ha land var truet ved gennembruddet ved Thorsmindetangen. Hvis der ikke skrides ind snarest, kan resultatet blive, at tusindvis af hektar landbrugsjord er under vand, at tusinder af ødelagte huse, gårde og virksomhedsbygning-

ger og mange ødelagte veje og kommunikationslinjer er en kendsgerning.

På grund af de geografiske forhold indtager strækningen fra Lodbjerg til Nymindegab en særstilling. Det er vel også baggrunden for, at staten hidtil har båret udgifterne til kystsikringen i Ringkøbing amt fuldt ud, en ordning, man i dette amt ønsker fortsat skal bestå, men man ønsker også, at der nu fra folketingets side bliver fastsat klare og utvetydige mål for kystens sikring på de enkelte strækninger. Uden sådanne klart fastsatte mål vil der dels ikke være nogen klar forpligtelse til en fremtidig indsats, dels vil en planlægning af indsatsen fysisk og økonomisk være umulig, siger man i de berørte kommuner og amtskommunen. Kristeligt folkeparti deler denne principielle opfattelse.

En sikring af kysten vil imidlertid koste mange penge. Vil man fastholde, at kysten slet ikke må rykke tilbage over den føromtalt strækning fra Lodbjerg til Nymindegab, så vil det i 1982 komme til at koste ca. 21 mill. kr. i anlægsudgifter og ca. 100 mill. kr. om året i vedligeholdelses- eller driftsudgifter. Accepterer man 5 m tilbagetrækning af kysten, er tallene 4 og 8 mill. kr., altså betydelig lavere. Tillader man som en mellemløsning 2 m, bliver anlægsudgifterne 30 mill. kr. og de årlige vedligeholdelsesudgifter også 30 mill. kr.

Staten har som sagt hidtil betalt kystsikringen i Ringkøbing amt 100 pct. Hvis den foreslåede fordelingsnøgle mellem amt, kommuner og stat bringes i anvendelse, vil 2 m tilbagerykning betyde en skattestigning på 2 pct. i Ulfborg-Vemb kommune. Ved 0 m tilbagerykning vil stigningen være dobbelt så stor. I Lemvig kommune vil skattestigningen være henholdsvis 1 pct. ved 2 m tilbagerykning og 1,5 pct. ved 0 m.

Enhver kan forstå, hvilke problemer man sætter den lokale befolkning i. Selv om accept af 2 m tilbagerykning vil være mere realistisk end det ønskelige, 0 m, må man ikke glemme, at situationen er så alvorlig nogle steder, at der slet ikke kan blive tale om at acceptere nogen tilbagerykning. Det gælder fra Thyborøn Kanal til syd for Vrist. Her tåles ingen yderligere nedbrydning af kysten af hensyn til den bagved liggende bebyggelse. Det gælder Thorsmindetangen. Her tåles heller ingen yderligere tilbagerykning af kysten, idet en tilbagerykning vil få meget store